

Ribiška zveza Slovenije
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

telefon: 01 256 12 94
telefaks: 01 256 12 95
e- naslov: sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

ZAPISNIK

2. sestanka komisije RZS za naravovarstvo in ekologijo (KNE) v tem mandatu

Sestanek je bil v četrtek 28. februarja 2013, z začetkom ob 16⁰⁰ v pisarni RZS, Ljubljana, Tržaška cesta 134.

Prisotni:

- komisija: Zvonko FURMAN (predsednik komisije) ter člani: Marijan ČEBELA, Dušan JESENŠEK, Danijel SMODIŠ, Mohor SLATNER in Peter VALIČ
- drugi vabljeni: Dr. Miroslav ŽABERL (predsednik RZS), Borut JERŠE (član komisije za promocijo), Peter Solar.

SKLEPČNOST: Prisotnih je vseh šest članov KNE. Sestanek je sklepčen.

Predlagan dnevni red:

1. Pregled zapisnika 1. sestanka komisije, realizacije sklepov in drugih aktivnosti KNE med sejama
2. Sprejem delovnega plana komisije v letu 2013 (Furman)
3. Določitev organizatorja in tem strokovnega posveta na sejmu LOV v Gornji Radgoni
4. (Furman).
5. Sprejem stališč v zvezi z obravnavo študije ZZRS o onesnaževanje reke Drave s kalnostjo
6. Sprejem stališč glede gradenj HE in MHE z vidika vplivov na ribolovne vode (Valič)
 - *Splošno o HE in MHE
 - *HE na Muri
 - *HE na sr. Savi
 - *HE na sp. Savi
7. Problematika ribojedih ptic – kako naprej ?(P. Valič, Furman)
8. Pripombe RZS na Program upravljanja rib v celinskih vodah in odgovor MKO (Furman)
9. Določitev (kriterijev za izbiro) voda, ki bodo predmet popisa vplivov na vode v 2013
10. EU direktiva o privatizaciji vodnih virov
11. Razno:
 - *akcija očistimo vode.si
 - *čistilne akcije 2013
 - *koordinacija vodarskih društev
 - *zebraste školjke v Blejskem jezeru
 - *CRP »Zagotovimo.si hrano za jutri 2011-2020
 - *moderatorstvo na ribiškem forumu na teme naravovarstva in ekologije

Dnevni red je bil sprejet soglasno.

Ad 1

Pregled in obravnava zapisnika prejšnjega sestanka komisije ter poročilo o realizaciji sklepov in aktivnostih KNE med sejama.

Pregled je predstavil predsednik komisije Zvonko FURMAN.

- sklepi 1. sestanka KNE so realizirani
- predsednik KNE je sodeloval pri pripravi tem in na sestanku z ministrom za kmetijstvo in okolje razgovora
- predsednik KNE je sodeloval na sestanku z direktorjem ZZRS v zvezi sodelovanja RZS IN ZZRS pri temah z delovnega področja KNE
- člani KNE so sodelovali pri pripravi pripomb RZS na Program upravljanja z ribolovnimi viri
- član KNE Peter VALIČ je objavil strokovni prispevek v reviji Ribič na aktualno temo »Sulec in HE na srednji Savi«
- član KNE Marijan ČEBELA je sodeloval na strokovnem seminarju na temo varnosti visokih pregrad
- član komisije Mohor SLATNER je spremljal postopke za pripravo graditve HE na spodnji Savi B (HE Brežice in HE Mokrice) in potek gradnje HE Krško
- član komisije Daniel SMODIŠ je spremljal aktualna dogajanja v zvezi z načrtovanjem HE na Muri in aktivnosti v okviru pobude WWF-a o razglasitvi čezmejnega biosfernega rezervata Mura-Drava-Donava

Po razpravi so člani komisije sprejeli

sklep 1: KNE potrjuje zapisnik 1. Sestanka poročilo o realizaciji sklepov in aktivnosti med sestankoma KNE.

Ad 2

Predlog plana dela Komisije za naravovarstvo in ekologijo pri RZS za leto 2013

1. Pomoč ribiškim družinam pri reševanju aktualnih vprašanj s področja naravovarstva in ekologije ter priprava predlogov strokovnih stališ RZS do teh vprašanj.
2. Aktivnosti v zvezi z nadaljevanjem dolgoročnega reševanja problematike ribojedih ptic.
3. Aktivno sodelovanje na strokovnih seminarjih in sejmih (sejem LOV, ...).
4. Sodelovanje z ministrstvi, občinami, ZZRS in ZZVN pri javnih obravnavah državnih prostorskih in lokacijskih načrtov.
5. Spremljanje kemijskega in ekološkega stanja voda in opozarjati državne institucije na pomanjkljivosti pri izvajanju monitoringov in objavah rezultatov.

6. **Aktivnosti v zvezi z argumentiranim nasprotovanjem okoljsko nesprejemljivih gradenj HE, MHE in drugim na naravo in okolje škodljivim posegom v vode. Pri objektih, ki pa se bodo zgradili ali urejali, pa vztrajati za doseg zahtev Evropske vodne direktive in drugih okoljevarstvenih direktiv ter slovenskih zakonov in predpisov s področja varovanja narave, voda in okolja, zlasti v zvezi z zagotavljanjem ribjimi stez, sistemi za odvrčanje rib od turbin, ekoloških sprejemljivih pretokov, nadomestnih drstič, skrivališč za ribe pred ribojedimi pticami, renaturacijo strug in obrežij,....(v sodelovanju z RD, ZRD,ZZRS, ZZVN) .**
7. **Z objavo strokovnih prispevkov in stališč bo KNE prispevala ohranitve in izboljšanja stanja avtohtonih ribjih populacij.**
8. **Sodelovati z MKO , ZZRS in RD pri dolgoročnem ribiškem načrtovanju in usklajevanju RGN-ov po porečjih**
9. **Pred Ministrstvom za kmetijstvo in okolje (MKO) in drugimi državnimi institucijami predstavljati in podpirati interese ribištva in članic – RD**

V razpravi, ki je sledila pregledu plana, je bilo izpostavljeno:

- plan dela KNE predstavlja nabor aktivnosti RZS pri reševanju aktualnih tem pomembne za ribištvo
- KNE mora biti odzivna na dogajanja v okolju

Po razpravi so člani komisije sprejeli

sklep 2: KNE soglasno potrjuje predlog plana dela na področju naravovarstva in ekologije za 2013.

ad 3

Določitev organizatorja in tem strokovnega posveta na sejmu LOV v Gornji Radgoni

Predlog organizacije in strokovnih vsebin strokovnega posveta sta podala Zvonko FURMAN in Borut JERŠE.

Strokovni seminar bo organiziran v okviru sejma LOV, v soboto 20. Aprila od 10h do 13h v eni od dvoran na sejmišču v Gornji Radgoni.

Naslov posveta:

NEGATIVNI VPLIVI NA VODE IN ŽIVLJENJE V NJIH,

s poudarki na prehodnosti voda za vodne organizme, HE in MHE, regulacijah in sanacijah vodotokov, negativnih vplivih na vode in vodne organizme ter problematiko ribojedih ptic.

Organizatorji posveta:

Ribiška zveza Slovenije v sodelovanju z Evropsko ribiško alianso in delovno skupino ribiških organizacij Alpe-Adria.

Vsebina posveta:

- Predstavitev vsebine in ciljev posveta – Zvonko Furman

- Pozdravni nagovor v imenu RZS – dr. Miroslav Žaberl
- **Problematika prehodnosti voda za vodne organizme s poudarkom na HE in MHE, stanje protipoplavne varnosti, negativni vplivi na vode in vodne organizme ter ukrepi za izboljšanje stanja - dr. Miha Janc, Peter Valič**
- **Aktivnosti Evropske ribiške alianse na področju zagotavljanja prehodnosti voda za vodne organizme v državah članicah – Borut Jerše**
- **Predstavitve študije o problematiki onesnaževanja reke Drave s kalnostjo – ZZRS**
- **Kormoranska problematika v Evropi, predstavitve stanja in aktivnosti Evropske ribiške alianse pri reševanju te problematike v državah članicah – dr. Franc Kohl**
- Razprava

Moderator: Borut Jerše

Poudarki iz razprave:

- teme posveta so aktualne
- potrebno je pritegniti ciljno publiko: ribiške družine in zveze, lokalne skupnosti, druge institucije, društva in posameznike, ki jih zanimajo posegi v vode in naravo, medije,...

Po razpravi so člani komisije sprejeli

Sklep 3: Ribiška zveza Slovenije organizira v sodelovanju z Evropsko ribiško alianso in delovno skupino ribiških organizacij Alpe-Adria, dne 20. Aprila 2013 v okviru sejma Lov v Gornji Radgoni strokovni posvet na temo **NEGATIVNI VPLIVI NA VODE IN ŽIVLJENJE V NJIH.**

Sklep 4: Program sejma bo v predlagani vsebini.

Ad 4

Sprejem stališč ob obravnavi študije ZZRS v zvezi onesnaževanja reke Drave s kalnostjo

Zvonko Furman poda uvodno predstavitev problematike kaljenja reke Drave zaradi čiščenja in odplavljanja sedimenta iz vodnih akumulacij za objekti pregrad HE v republiki Avstriji. Na problematiko že več let opozarjajo ribiške družine (7), ki kot koncesionarke opravljajo z reko Dravo. Ravnanja avstrijskih lastnikov elektrarn so posneli s kamero člani Koroške RD leta 2010. Zavod za ribištvo RS je o pričujoči problematiki izdelal študijo, v kateri analizira stanje in posledice onesnaževanja reke Drave na flori in favni ter opozarja na škodo povzročeno ribiškim družinam. Ob zaključku študije predlaga tudi nekatere ukrepe za izboljšanje obstoječega stanja. Pričujoča študija je namenjena kot delovno gradivo za meddržavno komisijo za reko Dravo, ki je pristojna za reševanje te problematike.

Na študijo je odgovoril z izvedenskim mnenjem Urad Koroške deželne vlade. V glavne pojave kaljenja reke Drave povezuje z naravnim pojavom kaljenja ob visokovodnih dogodkih. Konkretnih dokazov (posnetkov) odstranjevanja in odplavljanja usedlin iz avstrijske akumulacije v odgovoru ne omenja in ne komentira.

Povzetki iz razprave:

- odstranjevanja naplavin na pričujoč način ni dovoljen in za okolje ni sprejemljiv,
- »transportiranje« naplavin iz vodnih akumulacijskih jezer v sosednji Avstriji se dogaja ob visokih pretokih prav gotovo tudi na reki Muri (posnetek zamuljenosti prodišč na

- slovenske delu Mure avgusta 2012 – posnetki in članek Petra Valiča »Mura (je že) v primežu elektrarn« objavljenem v Ribiču 9/12,
- namernega odplavljanje zemlje in naplavin smo pričali tudi pri izvajanju aktualnih poplavnih »sanacijskih del« na Savinji med Celjem in Laškim in na Hublju v Ajdovščini,
 - KNE podpira ugotovitve in predloge za izboljšanje stanja reke Drave ter ukrepe, ki jih v svoji študiji predlaga ZZRS

Po razpravi so člani komisije sprejeli

Sklep 5: Republika Slovenija mora na podlagi zbranih dokazov o onesnaževanju reke Drave s kalnostjo in na podlagi vseh proučenih podatkov o vplivih prekomernega kaljenja na ribe ter posledično na izvajanje ribiškega upravljanja ter v skladu s trajnostno rabo ribolovnih virov sprejeti naslednje ukrepe, ki morajo biti izvedeni v sodelovanju z republiko Avstrijo:

1. Pristojne institucije Republike Avstrije morajo prepovedati izvajalcem vzdrževalnih del na območju akumulacij HE na reki Dravi izvajanje premeščanja sedimenta v glavni tok rečne matice. Premeščanje sedimentov, ki vplivajo na varovano območje Natura 2000, se mora takoj prenehati.
2. Redno je potrebno spremljanje kvalitete vode na vstopu v našo državo, ki vključuje podatke o kalnosti. Rezultati monitoringa kalnosti in analiz sedimentov morajo biti javno dostopni v obeh državah.
3. V zvezi z onesnaževanjem Drave z premeščanjem velikih količin sedimenta je potrebno na meddržavni ravni določiti ukrepe za preprečitev povečanega kaljenja reke Drave ob izvajanju vzdrževalnih del. Meddržavno je potrebno zaščititi interes izboljšanja ekološkega stanja reke Drave v Republiki Sloveniji.
4. Nujno potrebno je zagotoviti trajno izboljšanje ekološkega stanja reke Drave. Za ugotavljanje ekološkega stanja reke Drave, naj se vzpostavi ustrezen reden monitoring po metodologiji, ki bo enotna za republiko Slovenijo republiko Avstrijo in bo spremljal tudi stanje ribjih populacij.
5. Dosežen naj bo dogovor med pristojnimi ministrstvi obeh držav o izvajanju monitoringa kalnosti in kvalitete vod reke Drave ter dogovor o medsebojni izmenjavi podatkov relevantnih za potrebe monitoringa (podatki o izvajanju premeščanja rečnih usedlin).
6. Program ukrepov, ki ga skupaj pripravita Republika Slovenija in Republika Avstrija, naj vsebuje prenos dobrih praks za odstranjevanje sedimenta iz akumulacij hidroelektrarn s ciljem ohranjanja vodnih habitatov reke Drave in reke Mure.

Sklep 6: RZS opozori MKO in Inšpektorat za kmetijstvo in okolje, da je potrebno poostri nadzor izvajanja odstranjevanja naplavin in pri sanacijah rek in potokov, kjer prihaja do namernega odplavljanja »neuporabnih« zemeljskih materialov in naplavin in s tem do onesnaževanja vode s kalnostjo.

Ad 5

Sprejem stališč glede gradenj HE in MHE z vidika vplivov na ribolovne vode

- Splošno o HE in MHE
- HE na Muri
- HE na sr. Savi
- HE na sp. Savi

Izhodišče za razpravo o problematiki HE in MHE sta podala Zvonko Furman in Peter Valič. Dejstvo je, da imajo gradnje nekaterih, zlasti akumulacijskih HE velike posledice in vpliv na trajno spremembo vodnega in obvodnega ekosistema, na mikroklimatske in bivanjske pogoje širšega območja. Smo v času, ko se gradijo HE na sp. Savi in ko se investitorji ob naklonjenosti države zavzemajo za gradnjo HE na srednji Savi in na Muri in ko čaka na vodna dovoljenja 300 MHE (moči do 10 MW). HE in MHE bistveno vplivajo tudi na ribolovne vode in pogoje ribiškega upravljanja, zato je namen KNE v zvezi teh objektov opozoriti na nekatera dejstva in predlagati UO RZS in skupščini RZS določena strokovna stališča, ki jih velja zavzeti do posameznih vrst posegov v naše vode.

Splošno o HE in MHE

Povzetki razprave:

- **Vodne HE, zlasti akumulacijske HE prinašajo veliko negativnih posledic :**
 - trajno uničenje prejšnjega vodnega in obvodnega habitata
 - trajna izguba določenih vrst rib (prej salmonidi, nato ciprinidi - pretežno krapovci)
 - v večini primerov onemogočena migracija rib gor in dol vodno
 - uničenje iker in mladice zaradi dnevnega nihanja vodostaja v akumulacijah
 - uničenje drstišč
 - izguba vodnih in podvodnih področij, kjer se ribe prehranjujejo in najdejo zavetišče
 - dnevna nihanja v temperaturi vode
 - zalitje kmetijskih površin
 - trajna sprememba mikroklimatskih pogojev
 - prekinjen snovni pretok (plavje, prod, hranila)
 - olajšano plenjenje ribojedih ptic, zlasti kormoranov
 - pri vodnih akumulacijah se kupičijo naplavine in tvorijo strupene usedline – problem vpliva na vodno floro in favno in na okolico – pomanjkanje kisika, tvorba strupenih nitritov in amonijaka, tvorba sulfida iz sulfata,..)
 - problem odstranjevanja usedlin
 - izguba vegetacijskega pasu ob akumulaciji (pregrevanje vode, tako zaradi izgube vegetacije, kot zastajanja vode, preprečeno bočno filtriranje)
 - zmanjšanje bioremediacije (samoočiščevalna sposobnost) v obalnem pasu
 - problem vpliva strupenih usedlin na podtalnico (metanogeneza in zmanjšana mineralizacija)
 - trajna izguba ribolovnih možnosti
 - trajna izguba turističnih možnosti
 - minimalno število novih delovnih mest (daljinsko vodeni objekti)
 - trajna poplavna (ne)varnost (primer Drava - velike poplave v 2012)
 - trajno plačevanje okoljskih dajatev
- **MHE imajo prav tako večino negativnih pojavov kot akumulacijske HE, s tem, da se pojavljajo še dodatne negativne posledice:**
 - Ekološko sprejemljivi pretok (Qes) pri veliki večini do sedaj zgrajenih MHE (480) ni zagotovljen, niti ga država do sedaj še ni določila, kar pomeni, da tudi ni mogoč učinkovit inšpekcijski nadzor. MHE delujejo, zlasti v sušnih obdobjih leta tudi pri Qes=0 !!
 - Naplavine koncesionarji sami odstranjujejo nekontrolirano (brez posebnih pogojev in kontrole), uničujejo se drstišča...

- Ribjih stez ni ali so praviloma nefunkcionalne
- 480 MHE proizvede le 3% električne energije v Sloveniji !

Po razpravi so člani komisije sprejeli:

Sklep 7: RZS apelira, da se problematika HE in MHE glede na degradacijo okolja, kopičenja usedlin in vseh na to vezanih negativnih procesov, problematike s podtalnico, omejeno prehodnost za vodne živali, zalitju kmetijskih površin, (navedeno v razpravi – zgoraj) ne zanemarja in polno upošteva pri presoji glede načrtovanja in gradenj HE in MHE.

HE na Muri

Informacijo o trenutnih aktivnostih investitorjev v zvezi z nameravano gradnjo HE na Muri, kakor o raznih civilnih iniciativah, ki nasprotujejo nameravani gradnji je uvodoma podal Daniel Smodiš.

Povzetki razprave:

- Vlada RS je sprejela Uredbo o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu vodnega telesa Mure od Sladkega vrha do Veržeja (Ur.l. RS št. 120/2005). V njej je predvidena raba vode za proizvodnjo električne energije v naslednjih HE: Sladki vrh, Cmurek, Konjišče, Apače, Radgona. Radenci, Hrastje in Veržej
- V okviru pobude WWF-a, je Slovenija marca 2011 podpisala pismo o nameri o ustanovitvi čezmejnega biosvernega rezervata ob Muri, Dravi in Donavi
- Zadnje ekološke študije (IEI Maribor) kažejo, da je reka Mura v dobrem ekološkem stanju (dobre razmere s kisikom, dobre samočistilne sposobnosti,..), v primeru izgradnje akumulacijskih HE, bi se ekološko stanje zaradi slabše pretočnosti zmanjšale
- Reka Mura ima v usedlinah toliko organskih snovi, da bi vsako akumuliranje te vode pomenilo mrtvo reko zaradi gnitja usedlin, kar pa bi imelo tudi zelo negativni vpliv tudi na podtalnico v vplivnem območju Mure
- Reka Mura je edina večja slovenska reka, ki na ozemlju RS še ni pregrajena z visokimi pregradami in kot taka pomeni edinstven habitat za ohranjanje pestrosti in vitalnosti populacij avtohtonih vrst rib črnomskega porečja. Skupaj z glavnima pritokoma reko Ledavo in Ščavnico bi lahko ob primernih revitalizacijskih posegih pomenila edinstven rečni sistem za avtohtone vrste rib črnomskega porečja. Za doseganje zgoraj navedenih ciljev se na delu reke Mure od Hrastja Mote do meje s Hrvaško izvedejo posegi, ki bodo zagotovili, da bo vsaj 30 % vode teklo po rokavih, kar bo omililo erozijo rečnega dna. S »sproščanjem« brežin reke na določenih mestih se reki omogoči bočna erozija, kar bo prav tako zmanjšalo erozijo v globino.

Po razpravi so člani komisije sprejeli:

Sklep 8: KNE je mnenja, da na reki Muri z naravovarstvenega in ekološkega vidika ni

sprejemljivo graditi akumulacijskih HE. Pogojno sprejemljive bi bile HE z izrabo kinetične energije, ob upoštevanju vseh prilagoditvenih pogojev naravovarstvene stroke.

HE na srednji Savi

Uvod za razpravo je podal predsednik KNE.

Predlog nacionalnega energetskega programa (NEP) predlaga na Savi od Tacna do Suhe pri Zidanem Mostu izgradnjo verige 10 HE. Že z vodika sedanjega območja Nature 2000 in predloga širitve Nature 2000, ki bi pomenila realizacijo zahtev Habitatne direktive, tak program izgradnje HE ne bo mogoč. Gre za tehtanja naravovarstvenih in energetskih interesov, ki so mu v večini naklonjeni tudi župani matičnih občin, ki vidijo v izgradnji HE gospodarski razvojni interes. RZS mora ob tem dogajanju zavzeti stališča, ki bodo v oporo RD in v interesu Slovenskega ribištva.

Povzetki razprave:

- Območje srednje Save od Medvod do Zidanega Mosta, je najpomembnejši habitat za populacijo Sulca v Sloveniji
- Na obravnavanem območju srednje Save živi poleg sulca še 13 vrst rib in ena vrsta piškurja iz seznama rib iz Habitatne direktive. Od teh jih je endemičnih vrst rib Črnomskega povodja v Savi kar 8 (Sulec, zvezdogled, platnica, keslerjev globoček, velika nežica, smrkež in upiravec).
- Akumulacijske HE na srednji Savi niso sprejemljive, saj bi pomenile uničenje vodnega habitata za večino tam živečih rib iz Habitatne direktive
- Predlagano območje širitve Natura 2000 je potrebno razširiti do sotočja s Savinjo pri Zidanem mostu
- Pogojno sprejemljive so le pretočne HE ob upoštevanju ustreznih omilitvenih ukrepov

Po razpravi so člani komisije sprejeli:

Sklep 9: KNE predlaga RZS v zvezi širitve območja Natura in predvideno gradnjo HE na srednji Savi sprejem sledečih stališč :

- 1) RZS ne nasprotuje gradnjam pretočnih HE na srednji Savi, če le-te ne bodo vplivale na ekosistem, ohranitev reke in njene okolice ter vitalnih populacij lovnih, endemičnih in zavarovanih ribjih vrst ter vrst Nature 2000.**
- 2) RZS zahteva ohranitev vitalnih populacij sulca ter ostalih endemičnih in zavarovanih ribjih vrst ter vrst Nature 2000 na območju srednje Save.**
- 3) RZS se zavzema za razširitev Nature 2000 na območju srednje Save do izliva Savinje v Savo (do Zidanega mosta), kajti le tako bomo preprečili fragmentacijo enotne populacije sulca in drugih pomembnih vrst.**
- 4) RZS se zavzema, da se Natura 2000 upošteva tako, kot je zakonsko opredeljena in tako kot jo opredeljujejo strokovnjaki in strokovne službe naravovarstva.**

HE na spodnji Savi

Uvod v razpravo je podal član KNE Mohor Slatner, ki spremlja gradnje HE na sp. Savi. Tri HE so že zgrajene (Vrho, Boštanj in Blanca), HE Krško je v gradnji, gradnja HE Brežice bo pričeta letos, za HE Mokrice pa je sprejet državni lokacijski načrt.

Povzetki razprave:

- Od že zgrajenih HE, ima samo HE Blanca funkcionalno ribjo stezo, ki omogoča gor in dol vodno migracijo rib
- HE Brežice ima v načrtu funkcionalno ribjo stezo, nadomestne vodne habitate za vzrejo ciprinidnih vrst rib in naj bi zadovoljivo nadomestil povzročeno uničenje prejšnjih vodnih habitatov
- Pri že zgrajenih HE je potrebno preveriti ali so izpolnjeni vsi pogoji iz gradbenih dovoljenj in soglasij, zlasti glede prehodov za ribe
- Pri obstoječih vodnih pregradah na Savi, ki nimajo ribjih stez (HE Vrhovo, HE Boštanj) ali le te niso funkcionalne (odvzemni objekt za NE Krško), pa je potrebno vztrajati, da se v prehodnem obdobju (do 2015) zgradijo ribje steze in zagotovi prehodnost voda, kot to zahteva Evropska vodna direktiva

Po razpravi so člani komisije sprejeli:

Sklep 10: KNE se seznani s potekom gradnje HE na spodnji Savi. Objekte še naprej spremlja Mohor Slatner in o morebitnih odstopanjih od načrtovanih ukrepov pri gradnji, ki so pomembnih za ribištvo, obvesti KNE.

Ad 6

Problematika ribojedih ptic – kako naprej ?

Uvod k razpravi je pripravil Peter Valič. Kormorani se pojavljajo v Sloveniji masovno od leta 1984. Kot posledica vsakoletnega plenjenja kormoranov, je evidenten velik upad avtohtonih ribjih populacij. Po podatkih ribiškega katastra o količini uplenjenih rib je najbolj prizadeta populacija lipana in podusti. Kormoran pleni tudi ogrožene vrste rib, tudi take, ki so tik pred izumrtjem. Na problematiko RZS že vsa leta opozarja pristojna ministrstva, vendar ni učinkovitega reševanja te problematike. Po zgledu nekaterih evropskih držav, kot sta Danska in Švica, se je na nekaj sestankih vseh vpletenih strani dogovarjalo o pripravi Načrta upravljanja z velikim kormoranom, vendar je zadeva pred petimi leti zastala. Dobili smo zgolj Strokovne podlage za dolgoročni program reševanja «kormorani-ribe-neodvisna analiza» avtorja Marjana Govediča iz Centra za kartografijo favne in flore, ki dejansko predstavlja zgolj avtorjevo osebno mnenje, ne pa na preverljivih podatkih in študijah temelječ dokument. Na to sta RZS in ZZRS v pisnem stališču maja 2010 opozorila ARSO in takratno Ministrstvo za okolje in Ministrstvo za kmetijstvo, vendar se do danes ni zgodilo nič. Kormoran je v Sloveniji še vedno zavarovana vrsta živali po Uredbi o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Ur.l. RS št. 46/04., 109/04, 84/5, 115/07 in 32/08-odlUS), izvajanje vsakoletnih odločb ARSA o odstrelu določenega števila kormoranov, ki so se nanašale skoraj izključno na lipanske vode, pa je večinoma s pritožbami onemogočil DOPS. V mnogih slovenskih rekah je stanje populacij avtohtonih ribjih vrst postalo alarmantno, saj so kormorani potokli matične jate zlasti lipanov in podusti. Ukrepati je potrebno takoj.

Povzetki razprave:

- Statistika ulova kaže, da je količina uplenjenih podusti v Sloveniji od 1986 do 2006 padel iz 110 000 letno padel na 20 000.
- Danes predstavljata vložena šarenka in krap 70 % ulova v naših vodah.
- Država, ki upravlja z ribolovnimi viri, ne izvaja načrtnih ihtioloških raziskav, tako praktično ne ve, koliko rib imamo v slovenskih vodah, kakšen je vrstni sestav in kakšen je letni prirast. Tako tudi ni mogoče izračunati bremenitev populacij rib v posamezni vodi.
- Kako bo država nadomestila izpad ribjih populacij zaradi plenjenja kormoranov? Ali ne bi bilo korektno to upoštevati pri višini koncesnine ali v obliki vlaganj v prizadete vode?
- Kormoran neovirano pleni na drstiščih ciprinidov in na odsekih rek, kjer so prisotne gensko čiste postrvi (potočnice, soške postrvi), redke in ogrožene vrste kot je npr: pohra, blistavec, mazenica, platnica, podust in še zlasti pegunica.

- Uveljavljanja škod na ribah v odprtih vodah zaradi plenjenja kormoranov po sedanjem Navodila za ravnanja v zadevah uveljavljanja odškodninskih zahtevkov za škodo, ki so jih povzročile živali zavarovanih prostoživečih vrst (MOP št. 35605-28/2008/2 z dne 15.05.2008, v nadaljnjem besedilu: Navodilo), praktično ni izvedljivo.

Po razpravi so člani komisije sprejeli:

Sklep 11: KNE predlaga RZS v zvezi reševanja problematike kormoranov, sledeče ukrepe:

1. RZS naj ponovno predlaga MKO spremembo Uredbi o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Ur.l. RS št. 46/04., 109/04, 84/5, 115/07 in 32/08-odlUS), po kateri veliki kormoran ne bo več uvrščen med zavarovane vrste živali.
2. RZS naj predlaga MKO pripravo kakovostnega Programa in ukrepov za zaščito ribjih populacij, ki bo obsegal:
 - dokončanje oz. dopolnitev strokovnih podlag za dolgoročni program upravljanja s populacijo kormorana (Govedič), ki bodo upoštevale objektivno stanje ribjih populacij in dejanske bremenitve kormoranov za ribolovne vrste,
 - določiti porečja in njihove dele, pomembne za varstvo rib zagotoviti zaščito dristišč lipana, podusti in vrst NATURA 2000: pohra, Blistavec, platnica, soška postrv, sulec, mezenica in pegunica,
 - kriteriji pri izbiri območij za ogrožene vrste rib so Habitatna direktiva, omrežje Natura 2000, Uredba o zavarovanju prostoživečih živalskih vrst in Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrstah v Rdeči seznam (Ur.l. RS, št. 82/2002),
 - na izbranih lokacijah je treba redno spremljati stanje ribjih populacij (monitoring),
 - rezultati monitoringa so osnova za ukrepanje in spremembe območij .
3. Predlagati sprejem akta, ki bi dolgoročno urejal upravljanje z velikim kormoranom.
4. Predlagati spremembo Navodil, ki bodo omogočala uveljavljanje škod zaradi plenjenja kormoranov ali kako drugače urejala nadomeščanja izgube ribjih populacij, zaradi plenjenja velikega kormorana.
5. RZS naj podpre predlog za uvrstitev velikega kormorana na listo lovnih divjadi.

Ad 6

Pripombe RZS na Program upravljanja rib v celinskih vodah in odgovor MKO

Uvodno poda Zvonko Furman. RZS pozvala vse RD in ZRD, da posredujejo morebitne pripombe na Program upravljanja z ribolovnimi viri v celinskih vodah RS za obdobje 2010-2021 (Program). Odzvali so se nekateri člani štiri ZRD, nekateri člani KNE in trije posamezniki. Skupne pripombe RZS sta pripravila predsednika pravne komisije in KNO RZS in so bile posredovane pravočasno na MKO.

MKO se je v odzval na pripomba z odgovorom z dne 30.01.2013. Večji del pripomb je akceptiran. Upoštevane niso pripombe v zvez s kriteriji za določitev koncesij.

Povzetki razprave:

- kot kaže bo k Program potrebno izdelati še celovito študijo o vplivih na okolje, kar bo zavleklo sprejem

- pripravljavec Programa tudi ni upošteval zakonske določbe in naše pripombe k točki 3. Programa (Cilji, usmeritve in ukrepi za varstvo in trajnostno rabo rib), da gre za vsebinsko tako različne probleme, da jih je potrebno obravnavati v dveh ločenih sklopih, in sicer »Cilji in usmeritve za varstvo in trajnostno rabo rib« in »Naloge in ukrepi za doseganje ciljev upravljanja rib« ter ju primerno vsebinsko dopolniti s konkretnimi nalogami in ukrepi za doseganje zgoraj navedenih ciljev.

Po razpravi so člani komisije sprejeli:

Sklep 12: KNE se seznanj z vsebino pripomb na Program upravljanja z ribolovnimi viri v celinskih vodah RS za obdobje 2010-2021 (Program) in odgovorom MKO. V nadaljnji obravnavi predloga Programa je MKO ponovno opozoriti na zakonsko uskladitev 3. točke Programa ter ločiti »Cilje in usmeritve za varstvo in trajnostno rabo rib« in »Naloge in ukrepe za doseganje ciljev upravljanja rib«

Ad 8

Določitev (kriterijev za izbiro) voda, ki bodo predmet popisa vplivov na vode v 2013

Predsednik KNE poda informacijo o nadaljevanju projekta evidenc vplivov na vode (EVV), v okviru katerega je po informaciji VGP Ptuj za leto 2013 na razpolago 35 000€. Določiti je izvajalce in vodotoke, ki bi bili predmet popisa v 2013.

Povzetki razprave:

- do sedaj ni bilo objav za ponudbe izvajalcev popisov
- naloge komisije je predlagati kriterije za izbiro izvajalcev popisa za izbiro vodotokov

Po razpravi so člani komisije sprejeli:

Sklep 13: KNE predlaga, da RZS pozove RD za prijavo k izvedbi popisa vplivov na vode. V primeru večjega števila ponudb in vodotokov, naj imajo prednost pri popisu vodotoki z območij, ki še niso sodelovala v popisih.

Ad 9

EU direktiva o privatizaciji vodnih virov

Evropska komisija namerava privatizirati vodne vire. Gre za predlog » Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o javnih naročilih v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev«. Direktiva, ki jo je že februarja lani brez sleherne javne razprave ali obvestila javnosti, podprla tudi Slovenija, naj bi jo v kratkem sprejel Evropski parlament.

V okviru te teme je KNE sprejela:

Sklep 14: KNE predlaga UO, da RZS nemudoma pošlje Vladi RS in našim poslancem v Evropskem parlamentu odločno zahtevo, v imenu 16 000 slovenskih ribičev, proti Sprejemu nameravane Uredbe v delu, ki se nanaša na vodni sektor. Vodni viri morajo ostati trajno javno dobro in nikakor ne sme postati tržno blago.

Ad 10

Razno

⇒ **Akcija »Očistimo vode.si«**

Z. Furman udeležence sestanka seznanj, da Društvo za vodne aktivnosti Drava, Ekologi brez meja in TRS gibanje pripravljajo vseslovensko akcijo z naslovom »Očistimo vode.si«. Namen akcije je, opozoriti slovensko javnost ter odgovorne na velik delež neočiščenih odpadnih vod, ki še vedno odteka v

slovenske vodotoke, vode kraškega podzemlja, oziroma se izcejajo v podtalnico. Akcija bo trajala od začetka marca do svetovnega dneva voda 22. marca, oziroma sobote 23. marca 2013, ko bo zaključek in predstavitev rezultatov. Akcija bo dokaj dobro tudi medijsko podprta.

Povzetki razprave:

- vse članice RZS sodelujejo pri vsakoletne čistilnih akcijah ob rekah in jezerih
- RZS izvaja že od leta 2004 v sodelovanju z ministrstvom pristojnim za okolje evidence vplivov na vode (EVV)
- akcija »očistimo vode.si« je prilika, da RZS in njene članice opozorijo na najbolj problematične vplive na vode in se s tem tudi promovira kot okoljevarstvena organizacija

Po razpravi KNE sprejme sklep:

Sklep 15: KNE predlaga, da RZS sodeluje v akciji »očistimo vode.si«. V okviru akcije je izpostaviti največje onesnaževalce voda na območju Slovenije (neočiščene industrijske , komunalne in druge odpadne vode, izcedne vode odlagališč,...), jih posneti ali fotografirati in vnesti v interaktivni atlas izpustov odpadnih voda, ki je objavljen na spletni strani WWW.očistimovode.si. Ribiškim družinam je poslati navodila glede možnosti sodelovanja v akciji.

⇒ **Čistilne akcije 2013**

Z. Furman predstavi povabilo k letošnjim čistilnim akcijam. Predlaga , da se akcije organizirajo v skladu z dosedanjjo prakso, v sodelovanju z drugimi društvi in lokalnimi skupnostmi.

Brez posebne razprave KNE sprejme :

Sklep 16: KNE predlaga RZS, da pozove RD, naj sodelujejo pri čistilnih akcijah na lokalni ravni v skladu z dosedanjjo prakso, v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in drugimi društvi.

⇒ **Koordinacija vodarskih društev**

RZS je prejela pred kratkim vabilo na sejo vodarskih društev in nato zapisnik seje na katerem so imenovali koordinacijo vodarskih društev, sestavljeno iz predstavnikov: Društva vodarjev, Slovenskega društva za zaščito voda, Slovenskega nacionalnega komiteja za velike pregrade, Društva slovenski komite mednarodnega združenja hidrologov - IAH in Slovenskega društva za namakanje in odvodnjo-SDNO. V zapisniku so predvidene tudi nekatere akcije v zvezi z vodami.

Brez posebne razprave KNE sprejme :

Sklep 17. KNE sprejema zapisnik kot informacijo o delovanju koordinacije vodarskih društev.

⇒ **Pojav zebrastih školjk v Blejskem jezeru**

Z.Furman poda informacijo o problematiki zebrastih školjk v Blejskem jezeru V okviru te točke dnevnega reda komisija ni sprejela nobenega sklepa.

⇒ **CRP »Zagotovimo si hrano za jutri 2011- 2020«**

Z.Furman poda informacijo, da MKO pripravlja izhodišča za oblikovanje usmeritev in javnega razpisa za izvajanje in financiranje sektorskega **Ciljnega raziskovalnega programa »Zagotovimo.si hrano za jutri 2011-2020** za leto 2013.

Prednostne teme se morajo umeščati v strateške cilje, med katerimi je tudi zagotavljanje prehranske varnosti s stabilno pridelavo varne, kakovostne in potrošniku dostopne hrane in zagotavljanje s kmetijstvom, gozdarstvom in ribištvom povezanih javnih dobrin.

RZS je kot prednostno predlagala temo:

Kakovost prostoživečih sladkovodnih rib, kot vira prehrane ljudi - metodologija in monitoring

V okviru te točke dnevnega reda komisija ni sprejela nobenega sklepa.

⇒ **moderatorstvo na ribiškem forumu na teme naravovarstva in ekologije**

Na poziv strokovne službe RZS je potrebno najti kandidata za administriranje strokovnih tem na področju naravovarstva in ekologije.

Po krajši razpravi komisija sprejme sklep:

Sklep 18: KNE predlaga za moderatorja tem s področja naravovarstva in ekologije na forumu RZS člana KNE Mohorja Slatnerja, ki s predlogom soglaša.

Ljubljana, 28. februar 2013.

Zabeležil:
Zvonko FURMAN

Predsednik komisije:
Zvonko FURMAN